ad formam. ad quam erat in potentia. Ex quo manifestum est quod non praedicatur [?] in potentia ad partes diversas terminatas et distinctas quantitatis prius [?] quam sit in potentia ad formam cuius inductio est contra [?] exceptis ut dictum est. ¶ Ex hoc ulterius manifestum est quod nulla potentia est ponenda aptitudo materiae in illa quae perficitur per formam substantialem ut ad idem communicata [?] spectet materia et sua forma. Potentia autem in qua ponuntur dimensiones praedicte non informatur forma substantiali. Cum ad idem communicata [?] scilicet substantia non pertinet ipso esse quod alia potentia aptitudo materiae ut forma substantialis. Et esse diversitatem [illegible] praeter quantitatis productionem formae in materia. Ideo manifestus est error aliquorum qui posuerunt dimensiones interminatas habere potentiam quandam ad dimensiones terminatas aliam a potentia materiae ad formam substantialem de hoc satis supra dictum est. //

Explicit tractatus de natura materie per sanctum Thomam editus. //

Dominica in quadragesima

Cum ieiunasset Ihesus xl diebus et xl noctibus postea esuriit. Mathei iiii. In presenti auctoritate [illegible] anime pietatis erga humanum genus nostri [illegible] tur cum dicitur cum ieiunasset etc. Ieiunavit filius dei pro humano genere ut eius [illegible] quam contraxerant ab [illegible] incurrerant homines infirmitate et corruptione peccati per cibum vetitum quem primi parentes Adam scilicet et Eva comederant propter quod corrupti et leprosi tamquam [illegible] eorum post peccatum eiecti sunt de paradiso. Venit autem filius dei qui pater et creator est omnium Ihesus Christus qui terminavit dictum ieiunium quo usque evacuaretur corruptio et causa infirmitatis nostre [illegible] ieiunavit xl diebus et xl noctibus [struck] esuriit autem post ieiunium quia evacuata infirmitate peccati ab illo tempore genus humanum incepit appetere bonum in signum curationis sue. Est enim esuries appetitus [illegible]. Esuriit ergo Christus ut nos amoto [illegible] incipiamus bonum appetere. Propter quod bene dicitur cum ieiunasset xl diebus et xl noctibus postea esuriit. In quibus verbis ad duo instruimur. Primo ad continuationem [?] [illegible] ut evacuemur a malo cum dicitur cum ieiunasset Ihesus xl diebus etc. Secundo instruimur ad appetendum bonum ut [illegible] repleamur bono cum subditur postea esuriit. Unde convenienter hic dicitur cum ieiunasset Ihesus etc. quia in loco penitentia per ieiunium designatur. Dicitur vere ieiunare qui ieiunat a peccatis preteritis et cavet a presentibus et futuris et ideo [illegible] Ysa. lviii c. Nolite ieiunare sicut usque ad hanc diem ut audiatur in excelso clamor [illegible]

in presenti nunc tale est ieiunium quod elegi. quasi dicat non. Fit autem bonum ieiunium quattuor modis videlicet orationi vacando, carnem macerando, mundi delicias fugiendo, proximo compatiendo et in suis necessitatibus [struck] subveniendo.

¶ Primo ieiunamus orationi vacando ut gratiam acquiramus, quod significatum est in ieiunio Moysi de quo dicitur Exodo xxxiiii. Fuit in monte cum domino Moyses xl diebus et xl noctibus, panem non comedit et aquam non bibit. Cumque descenderet Moyses de monte tenebat duas tabulas testimonii, et ignorabat quod [struck] facies sua ex consortio cornuta sermonis domini. Per Moysen [illegible] sine lege et peccator sine gratia de quo dicit apostolus ad Romanos ii: qui sine lege peccaverunt sine lege peribunt. Ascendit ergo peccator legis cum oratione in [illegible] et abstinens a delectatione carnali quae per panem et aquam intelligitur, rogat a domino gratiam sibi dari per quam rogatur. Tenet autem legem in duabus tabulis cum deum per omnia diligit et proximum sicut se ipsum. Et [illegible] facies eius quia illuminatus a deo per gratiam [illegible] ad alios [illegible] claritatis sue per consilium [illegible]. De tali ieiunio primo Exodi viii [?] [illegible] ieiunavimus et rogavimus dominum et evenit nobis prospere, videlicet per acquisitionem gratie. 1°

¶ Secundo ieiunamus carnem macerando ut eius lascivias [?] [illegible] quod significatum est in ieiunio Ninivitarum de quo habetur Ione iii c. Predicavit Ionas dicens adhuc xl dies et Ninive subvertetur. Crediderunt viri Ninivite domino et predicaverunt ieiunium et vestiti sunt saccis a maiore usque ad minorem. Rex vero dedit formam satisfaciendi de quo ibi dicitur: Surrexit rex de solio suo et indutus est sacco et sedit in cinere. Surrexit de solio suo se ipsum vilem et contemptibilem reputando. Indutus est sacco per carnis macerationes. Sedit in cinere se ipsum cognoscendo et per penitentiam humiliando. De tali ieiunio dicit Ysa. lviii: Hoc est ieiunium quod elegi: dissolve colligationes impietatis, solve fasciculos deprimentes. Fasciculi deprimentes ad yma sunt superbia quantum ad honores, avaritia quantum ad delectationes [?], luxuria quantum ad glorificationem sine persecutione. Sic enim continuaverunt Ninivite per xl dies ieiunium et liberati sunt. 2°

¶ Tertio ieiunamus mundum contempnendo ut eius concupiscentias fugiamus quod significatum est per ieiunium Helie de quo habetur iii Regum xix. Qui cum fugeret Iezabel obdormivit in via et ait illi angelus: Surge et comede et ecce ad caput suum subcinericius panis et vas aque. Qui cum surrexisset comedit et bibit et ambulavit in fortitudine cibi illius xl diebus et xl noctibus. Iezabel que interpretatur fluxus sterquilinii est mundus qui plenus est stercore vitiorum [struck] fluit [illegible] quia non in eodem statu permanet. Hunc fugere debet et non obdormire per delectationem. Datur ei panis subcinericius et vas aque quia non debet a mundo recipere nisi tantum victum et vestitum in quo debet vitam suam continuare. Semper enim debet esse in fuga concupiscentiarum mundi [illegible], propter quod dicit apostolus ad Timotheum vi c.: habentes alimenta et quibus tegamur his contenti simus. Quia ut habetur Ecclesiastici xxxiiii c.: qui ieiunat in peccatis et iterum eadem faciens quid proficit humiliando se, quasi dicat nihil. // 3°

¶ 4° ieiunamus 4°

itinere primo compaciendo ut eius necessi-
tatibus subveniamus qd significatur in primo
ieiunio Christi de quo hic habetur / cum ieiu-
nasset diebus xl. et xl. noctibus postea esuriit. Non enim Christus
sibi / sed nobis subveniendo ieiunavit / Sic-
ut etiam ieiunavit Moyses ut habetur Deu-
teronomii ix. procidi ante dominum sicut prius
xl. diebus et xl. noctibus panem non comedens
et aquam non bibens propter omnia peccata vestra
Con pacientes enim ab alimentis abstinent ut
proximo subveniant / propter hoc dicit Ione i. c.
ii. q. d. Sanctificate ieiunium. Secundo emendanda
vita vocat etiam. Secundo paupertas / ut Christus sal-
vator insinuaret nos continuare peniten-
tiam et ieiunium ieiunavit xl. diebus et xl.
noctibus / Qui semper toto tempore ab omnibus
illicitis et nocivis debemus abstinere / Ter-
cio debeamus ~~[illegible]~~ bonum semper parere nobis
innuitur cum infertur postea esuriit / Esu-
riit Christus salvator / ut esurientes et bonum
appetentes gratiam perficeret / ad bene opera-
dum confortaret / ad amorem suum et compa-
ssionem proximi inflammaret. / et ad societatem
celestis glorie perduceret / esurientes .n. i. z.
appetitum domini habentes gratiam dei perfi-
ciuntur ut psalmus / esurientes implevit
bonis. s. donis et gratiarum / et divites s. de-
liciosos dimisit inanes. s. gratia vacuos /
esurientes enim ad bene operandum conforta-
ntur. eccl. xvi. f. ornavit opera illarum non
esurierunt bene defecerunt et non destiterunt
ab operibus suis qui confortati domino erant
esurientes ad amorem dei et compassionem proxi-
mi inflammantur vel. xxxi. c. iebrianus z
aurum. //